

SADAKANIN GENİŞ ANLAMI

Eûzübillâhimineşşeytânirracîm

Bismilâhirrahmânirrahîm.

الْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ حَمْدًا كَثِيرًا طَيِّبًا مُبَارَكًا
فِيهِ كَمَا يَنْبَغِي لِجَلَالِ وَجْهِهِ وَلِعَظِيمِ سُلْطَانِهِ.
وَالصَّلَاةُ وَالسَّلَامُ عَلَى سَيِّدِنَا مُحَمَّدٍ وَعَلَى آلِهِ وَ
صَحْبِهِ وَمَنْ تَبِعَهُ بِإِحْسَانٍ أَجْمَعِينَ الطَّيِّبِينَ
الطَّاهِرِينَ

أَمَّا بَعْدُ فَاعْلَمُوا أَيُّهَا الْأَخْوَانُ فَإِنَّ أَفْضَلَ الْكِتَابِ
كِتَابُ اللَّهِ، وَأَفْضَلَ الْهَدْيِ هَدْيُ سَيِّدِنَا مُحَمَّدٍ
صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ، وَشَرَّ الْأُمُورِ مُحَدَّثَاتُهَا،
وَكُلَّ مُحَدَّثَةٍ بَدْعَةٌ، وَكُلَّ بَدْعَةٍ ضَلَالَةٌ، وَكُلَّ ضَلَالَةٍ وَ
صَاحِبَهَا فِي النَّارِ وَبِالسَّنَدِ الْمُتَّصِلِ إِلَى النَّبِيِّ
صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَنَّهُ قَالَ

*el-Hamdü lillâhi Rabbi'l-âlemîne hamden
kesîran tayyiben mübâreken fîhi kemâ yen-
beğî li-celâli vechihî ve-li azîmi sultânihi.*

Ve's-salâtu ve's-selâmu alâ seyyidinâ Muhammedin ve alâ âlihî ve sahibihî ve men tebi'ahû bi-ihsânin ecmaîne't-tayyibîne't-tâhirîn.

Emmâ ba'd:

Fa'lemû eyyühe'l-ihvân fe-inne efdale'l-hadîsi kitâbullah ve efdale'l-hedyi hedyü seyyidinâ Muhammedin sallallahu aleyhi ve sellem. Ve şerre'l-umûri muhdesâtuhâ ve külle muhdesetin bid'atün ve külle bid'atin dalâletün ve külle dalâletin ve sâhibehâ fi'n-nâr. Ve bi's-senedi'l-muttasılı ile'n-nebiyyi sallallahu aleyhi ve selleme ennehû kâl:

إِنَّ نَفَقَتَكَ عَلَى أَهْلِكَ وَوَلَدِكَ وَخَادِمِكَ صَدَقَةٌ، فَلَا تَتَّبِعْ ذَلِكَ مِنَّا وَلَا أَذًا [أَذَى].

İnne nafakateke alâ ehlike ve veledike ve hâdimike sadakatün felâ tettebi' zâlike mennen ve lâ ezen.¹

Sadaka Resûlullah fîmâ kâl ev kemâ kâl.

[“Senin ailene, aile fertlerine, çocuklarına, hizmetçine verdiği paralar,

¹ Hâkim, *el-Müstedrek*, II, 310, r. 3118; Ali el-Muttakî, *Kenzu'l-ummâl*, VI, 427, r. 16388; Ali el-Muttakî, *Kenzu'l-ummâl*, VI, 427, r. 16391; İbn Hacer, *İthâfî'l-mehera*, II, 276, r. 1712.

harcadığın masraflar, nafakan, infakın, sadakadır. Bu sadakanı, eza vererek, başa kakarak, sadaka verdiğin kimseleri üzerek yapma. Yaptığın hayrın arkasında, eza, cefa ekleme.”]

Çok aziz ve sevgili mü’minler, değerli kardeşlerim!

Allahu Teâlâ hazretleri cümlenizden razı olsun. Cümlenizi iki cihan saadetine nâil eylesin. Cennetiyle cemaliyle müşerref eylesin.

Peygamber *sallallahu aleyhi ve sellem* Efendimiz’in mübarek hadîs-i şerîflerini okuyarak şu mübarek gecede zamanımızı Rabbimiz’in rızasını kazanmak niyetiyle toplanmış bulunuyoruz. Peygamber-i Zîşânımız, Efendimiz, rehberimiz, serverimiz, önderimiz Muhammed-i Mustafâ’nın sözleri okunacak.

Bu sözlere başlamadan önce, evvela Peygamber Efendimiz’in ruh-i pâkine şu mübarek gecede bizlerden hediye olsun diye; sonra onun bütün mübarek âl’ine, ashâbına, ezvâcına, evlâdına, ahfâdına, ihvânına, ahbâbına, hulefâsına ve hâsseten makâm-ı

irşâdının varisleri olan evliyâullah-ı mukarrabîn ve meşâyih-i vâsılîn ve mürşidîn-i kâmilîn-i mükemmilînlerimizin ruhlarına; ve âhirete göçmüş olan bütün anne, baba, dede, nine, ecdâd, ceddât, akraba, taallukât, evlât ve zürriyâtlarımızın, ihvân u ahbâb u yarânımızın ruhlarına şu mübarek gecede bizlerden birer hediye-i Kur'âniye olsun diye; onların ruhları şâd olsun, Allah bizi de afv u mağfiretine, rahmetine mazhar eylesin, iki cihanda bahtiyar eylesin diye bir *Fâtiha*, üç *Ihlâs-ı Şerîf* okuyalım, onların ruhlarına bağışlayalım, öyle başlayalım, buyurun.

Peygamber *sallallahu aleyhi ve sellem* Efendimiz'den Enes *radiyallahu anh'*ın rivayet ettiğine göre, Peygamber Efendimiz şöyle buyurmuş:

Inne nafakateke alâ ehlike ve veledike ve hâdimike. “Senin ailene, aile fertlerine, çocuklarına, hizmetçine verdiğin paralar, harcadığın masraflar, nafakan, infakın...” *Sadakâtün.* “Sadakadır.”

Sadece fakire verdiğin sadaka değildir; hanımına, çoluğuna çocuğuna, büyüğüne, küçüğüne, senin evinin çatısı altında senin

himmetinle, senin ikramınla yaşayan, hizmetçine, -hizmetçi dahi- onlara yaptığın masraf, infak, nafaka, yemesi giymesi için harcadığın masraflar; hepsi nedir?

Sadakatün. Sadakadır.

Felâ tettebi' zâlike mennen ve lâ ezâ.

“Bu sadakana başa kakma ve ezâ verme ekleme.”

Madem sadaka yapıyorsun, bu sadakanı eza vererek, başa kakarak, sadaka verdiğin kimseleri üzerek yapma. Yaptığın hayrın arkasına eza cefa ekleme, ezayla cefayla yapma!

Aziz ve muhterem kardeşlerim!

Kur'ân-ı Kerîm'de, burada vaazda yeri geldikçe her zaman okuyorum, söylüyorum:

لَا تُبْطِلُوا صَدَقَاتِكُمْ بِالْمَنِّ وَالْأَذَى

*Lâ tubtilû sadakâtiküm bi'l-menni ve'l-ezâ.*²

Hayırlar Başa Kakıldığı Zaman Boşa Gider

² 2/Bakara, 264.

a. Hayırlar Başa Kakıldığı Zaman Boşa Gider

Yaptığınız zekâtları, hayırları, sadakaları başa kaktığınız zaman, verdiğiniz insanı üzdüğünüz, ezalandırdığınız zaman ne oluyor?

Sevabı iptal oluyor, bâtil oluyor, boşa gidiyor.

Lâ tubtilû sadakâtiküm. “Zekâtlarınızı, sadakalarınızı bâtil etmeyin, iptal etmeyin.” *Bi’l-menni ve’l-ezâ.* “Başa kakarak, üzerek, verdiğiniz kimselere eza cefa ederek sadakanızı bâtil, boş, faydasız hâle getirmeyin.” diye, Allah *celle celâluh* Kur’ân-ı Kerîm’de emrediyor.

Demek ki sadakayı vermek iyi ama sadaka verdiğiniz insanı üzme iyi değil. Sadaka verdiğiniz insanı üzdün mü, ezdin mi, başa kakıp da adamı senden sadaka aldığına pişman ettin mi, o zaman senin sadakanın sevabı kalmıyor, bâtil oluyor, boş oluyor, heba oluyor.

Bu genel olarak dilenci için böyledir, fukarâ için böyledir. Dilenciye bir şey verdin, ondan sonra; “Hadi al paranı, kaybol bakalım. Gözümün önünde görünme. Bir daha gelme, bacağını kırarım!..” Adamın kalbi kırıldı.

Veyahut başka bir şekilde üzdün; adamın kalbi kırıldı. O zaman sevabı kaçıyor.

Ama insanın kendi ailesine vermiş olduğu sadakanın sevabı başka sadakalar gibi değil; daha büyük.

Ne kadar daha büyük?

Yedi yüz misli!

Hani evimize bir file yiyecek götürüyoruz ya, çoluk çocuğumuza, akşamleyin evimize nafaka götürüyoruz ya; onun sevabı bire yedi yüz! Bir milyon harcasan o akşam, yedi yüz milyon harcamış gibi sevap kazanıyorsun. Beş yüz bin harcasan, üç yüz elli milyon harcamış gibi sevap kazanırsın. Allah sevabı çok veriyor.

Neden?

Çoluk çocuğunun yüzü gülsün. Ailede huzur, mutluluk, saadet olsun. Çoluk çocuk dışarıya bakmasın, boynu bükük kalmasın, boynunu bükmesin, içini çekmesin, gözyaşlarını içine akıtmasın, ağlamasın, üzülmesin diye. Çok sevaplı bir iş.

Allah dünyada hayatı sistemlere bağlamış. İnsanların yetişmesini de aile sistemine bağlamış. Anne baba var, nikâh var,

düğünle dernekle, velime yemeğiyle, anlı şanlı, belli, herkese ilan edilerek yapılan bir düğün oluyor. Ondan sonra Allah onlara evlat veriyor. Annenin babanın kalbine evlat sevgisi veriyor. Karıya kocaya birbirine karşı bağıllık hissi veriyor. Sevgi veriyor, muhabbet veriyor, aşk veriyor; birbirlerine âşık oluyor.

Neden bunlar?

Allah bir sistem kurmuş da ondan. O küçücük çocuklar bu aile yuvasında yetişiyor, büyüyorlar, adam oluyorlar. Buluğ çağına giriyorlar, kendi işini kendisi görecek çağa geliyorlar, yetişiyorlar. Onlar da ev bark kuruyor.

Sistem ne kadar güzel!

Ya balıklar gibi üreseydik ne olacaktık?

Balık, yumurtasını suya saçıyor. Yumurtadan balıklar çıkıyor. Baba yavrusundan haberdar değil, ana yavrusundan haberdar değil. Hatta dönüp yiyor. Ana suya yumurta yumurtluyor, arkasından baba olacak herif yumurtaları yiye yiye gidiyor. Canavar, yamyam... Allah oraya da sistemi öyle koymuş. Ona da bir şey demiyoruz. Baba ana

evladından haberli değil, evlat da ana babasından haberli değil. O ondan haberli değil, o ondan haberli değil.

Ama Allah, insanoğlunu aile yuvası içinde yetiştirecek bir sistem koymuş.

Bu sistem bazı hayvanlarda da var. Mesela arılarda bir kovan sistemi var. Kovan var. Bir kraliçe arı var. Ötekiler aslında onun -ana arının- evlatları. İşçi arılar kısır evlatları, erkek arılar erkek evlatları, arada da yine arı beyi olacak dişi arı da oluyor. Hepsi evlatları... Bir arının bir sürü çocuğundan olmuş bir arı oğlu. Yeni bir anne çıkınca uçuyor, ayrı bir oğul veriyor, ayrı bir şey meydana geliyor. Aslında o da bir aile.

أُمَّمٌ أَمْثَالِكُمْ

Ümemün emsâliküm. “Sizin gibi onlar da ümmetler...”³

Allah hepsini bir sisteme bağlamış. Ama insanoğlunun sistemi anne baba ile aile yuvası içinde küçük bebeğin yetişmesi... İnsanoğlu zor yetişiyor.

³ 6/En'âm, 38.

Tavuk yavrusu, civciv yumurtadan çıkınca anasının arkasından koşuyor, hemen yiyeceği çimenlik bir şeyi gagalamaya başlıyor. Buzağı annesinin karnından çıkıyor, annesi onu yalıyor, ayakları titreyerek kalkıyor, annesinin yanında gezmeye başlıyor. Koyun, keçi, onların evlatları böyle.

Ama bizim evlatlarımız böyle değil. Bizim yumurcuklar hiçbir şeyi bilmez; cıyak cıyak bağırmasını, ağlamasını bilir. Çiş, kaka yapmasını bilir. Süt emmesini bilir.

Bunların kahrını kim çekecek?

Allah anneye öyle bir sevgi, öyle bir muhabbet veriyor ki; kendi rahmetinden, *Erhamü'r-râhimîn*liğinden annenin kalbine “merhametli ol” diye bir nasip veriyor, anne o çocuğuna bakıyor. Yemiyor yediriyor, giymiyor giydiriyor, uyumuyor, sallıyor, uyutuyor, meme veriyor, altını temizliyor, yıkıyor, bakıyor, nazını çekiyor. Öteki yumurcak da sevildiğini bilince, biraz da büyüdü mü anasına babasına ne naz yapar... Anası, elinde kaşık tabak; “Hadi evlâdım, şunu ye.” O da firt firt kaçar; “Yemem!” der. Anası tekrar arkasından

koşar, öbür taraftan kaçır. Bütün bu kahırları çekiyor.

Neden?

Muhabbetten.

Baba da sabahleyin işe gidiyor, erkek arslan gibi hayatın darbeleriyle, cilveleriyle alt alta üst üste boğuşuyor; akşam evine geliyor, çoluk çocuğuna bakıyor. Kadın ev hanımını, adam da evin adamını; o kazanıyor, böylece yaşıyorlar. Sistem böyle.

Babanın bu kazancı, çoluk çocuğa verdiği masraflar boşa gitmiyor, muhterem kardeşlerim. Bunlar sadaka. Bunlar sevap. Bunlardan baba ecir kazanıyor, sevap kazanıyor. Hem de yedi yüz misli sevap kazanıyor!

Neye denk?

Cihada denk sevap kazanıyor.

Evine ailesine baktığı zaman *fîsebîlillah* nafaka vermeye denk sevap kazanıyor. Şu sevaba bakın! Bakın da anlayın; çalıştığınız zaman, para kazandığınız zaman, eve bir şey getirdiğiniz zaman ne sevaplar getirdiğinizi, kazandığınızı bilin. “Vay be, ben neymişim

meğerse!” deyin. Kıymetinizi anlayın, her akşam ne kadar sevap kazandığınızı bilin.

Kimisi eve yiyecek getirmezmiş. Kadın şikayet ediyor, geliyor:

“Hocam, bizim herif maalesef bir şey getirmez.” diyor.

Ne yersiniz, ne içersiniz?

“Çamaşır yıkarım, şöyle yaparım, böyle yaparım, kazanırım. Gelir döver, benden onu da alır.” diyor.

Kumar oynarmış, bilmem ne yaparmış... Böylelerini duyuyoruz. Bunlar da bir tip. Bunlar da gayri İslâmî ahlâkî davranışlar. Bir İslâmî ahlâk var, İslâm ahlâkı var, bir de gayri İslâmî ahlâk var.

“Ya hocam, Allah kahretse de dünyada şu gayri İslâmî ahlâk hiç olmasa. Hiç olmasa ya... Her tarafta İslâmî ahlâk olsa...”

“Her şey zıddı ile zâhirdir.” derler.

Ne demek?

Aksi ile daha iyi anlaşılır. Karanlık olmasa aydınlığın kıymeti anlaşılmaz. Dağ, taş, toprak, yol, çamur; orada yürüyorsun, araba

gitmiyor, tangır tungur, teker batıyor çıkıyor, aksları kırılıyor... Asfalta çıkıyorsun; “Oh!” diyorsun, “Yahu asfalt ne nimetmiş!” diyorsun. Basıyorsun gaza, orada 150 ile gidiyorsun. Öbür tarafta 20 ile gidiyordun, 10 ile gidiyordun; burada 150 ile gidiyorsun.

Neden?

Devlet baba yol yapmış, asfalt döşemiş, dümdüz, kaymak gibi; araba kayıp gidiyor.

Bunun güzelliği nereden anlaşılıyor?

Hocam, sen bir toprak, taşlı, yolsuz bir yere git de gör bakalım; arabanın gitmediği yer var, zor gittiği yer var; anla. Karanlıkta ışıklar bir sönsün de gör bakalım elektriğin, aydınlığın kıymetini... Bir mahrumiyet bölgesine git de gör bakalım şehirdeki nimetlerin kıymetini...

İşte her şey aksi ile, zıddıyla zâhir oluyor, anlaşılıyor.

Gayri İslâmî yaşantılara bak, İslâm'ın güzelliğini anla. Gayrimüslimlerin edepsizliklerine bak, Müslümanlığın ne kadar yüksek bir inanç sistemi olduğunu anla. Kendi kıymetini bil. Kendinin elinde olan nimetin,

hazinenin değerini anla. Müslümansın, pırlantalara sahipsin, hazinelere sahipsin; İslâm'ın farkında değilsin, İslâm'ın kıymetini bilmiyorsun, gayrimüslimlere özeniyorsun.

Nesi var ya bu heriflerin özenecek? Alman usûlü mü güzel, Fransız usûlü mü güzel, Amerikan usûlü mü güzel? Nesi var bu adamların? Dallas'ın ailesi mi güzel, İslâm ailesi mi güzel? Dallas diye bir seri vardı; -siz daha iyi bilirsiniz ya- o mu güzel, İslâm ailesi mi güzel?

Fukarâya verdiğin hayır hasenât; başa kakarsan, fakiri üzersen, kalbini kırarsan sevabı kaçar. Hanımına, çocuğuna yaptığın hayır hasenât da; hanımını üzersen, çocuğunu üzersen onun da sevabı kaçar.

Onun için, Peygamber Efendimiz buyuruyor ki, “Siz Kur'ân-ı Kerîm'den biliyorsunuz.” demek istiyor, âyet inmiş; “Okuyorsunuz, biliyorsunuz ki sadakayı başa kaktığın zaman, fakiri üzdüğün zaman sevabı kaçıyor. Bunu biliyorsunuz ya, sizin aile fertlerinize, çocuklarınıza, hizmetçinize verdiğiniz, yaptığınız masraflar da sadakadır. Onları da başa kakarak, eza vererek iptal

etmeyin.” diyor. O da aynı gruptandır diye hatırlatıyor.

Çünkü millet sanır ki aileyi dövmek serbest, çocuğu dövmek serbest. Çat! Ense kökünde bir tane patlatıyor, ensesinde boza pişiriyor. Boza nasıl pişer bilmiyorum ama demek ki ensesi cayır cayır yanıyor; oraya bozayı getir, pişir. Ensesinde boza pişiriyor.

Niye vurdun buna?

“Sana ne! Benim çocuğum; ister döverim, ister severim.”

Böyle diyor.

“Çocuk benim değil mi? İstersem döverim, istersem severim.”

Öyle değil! İslâm’da öyle değil, muhterem kardeşlerim.

İslâm dini güzel bir din. İslâm ahlâkı güzel bir ahlâk. İslâm ahlâkına göre çocuğuna soylu, asil insan muamelesi yapacaksın. Padişah çocuğu gibi, vali çocuğu gibi, bakan çocuğu gibi, zengin çocuğu gibi onunla konuşacaksın. “Evlâdım” diyeceksin, “sevgili evlâdım” diyeceksin, “canım yavrum” diyeceksin, “Öyle yapmasan daha iyi değil mi?” diyeceksin.

Kibarlık hep yabancılara mı mahsus?
Kibarlığı yabancılara mı yapacağız?

Ben bugün resmî makamlarla görüşeceğim diye cici elbiselerimi giydim. Normalde giymiyorum. Normalde giymediğim koyu renk cici elbise, güzel elbise...

Kibarlık başkalarına mahsus da evde her türlü kabalık yapmak serbest mi İslâm'da?

Kapıyı kapattın mı, dışarıda kimse görmüyor; vur patlasın, -arkasından çal oynasın değil- düşsün, ağlasın. Bu öteki türlü “vur patlasın”.

Olur mu?

Olmaz.

Olmaz ama buraya gelen kâğıtları okuyorum:

Genç kız evlenmiş. Başörtülü, uzun mantolu kızlarımızdan birisi evlenmiş. “Hocam, kocam beni öyle döver ki duvarlar kan içinde kalır.” diyor. “Kafamı o duvara vurur, bu duvara vurur.” diyor.

Ah bir yakalasam o herifi! Ben de biraz kabadayılık da vardır.

b. İslâm Gönül Yapma Dinidir

İslâm, gönül yapma dini. İslâm, insanları sevindirme dini. İslâm'a göre insanın gönlü Kâbe gibi mukaddes ve muhterem. Kalp kırmayacaksın. Gönül yıkmayacaksın. Kimseyi üzmeyeceksin. Herkesin hayır duasını alacaksın.

İnsanın eti yenmez. Yersen “yamyam” derler. Derisi de giyilmez. Zaten bir işe yaramaz, sığır derisi gibi kalın değil. Eti yenmez, derisi giyilmez; insanın nesi var?

Tatlı dili var. Eğer tatlıysa, acı değilse, zehirli değilse, yılan dili gibi değilse insanın tatlı bir dili vardır.

O zaman ne olacak?

Tatlı dilli olacak. Allah rızası için tatlı konuşacak.

Her zaman söylüyorum. Niye söylüyorum? Yapın diye söylüyorum.

Birisine *es-selâmu aleyküm* dersin on misli sevap alıyorsun. *es-Selâmu aleyküm*; on, *aşere*. *es-Selâmu aleyküm ve rahmetullah* dersin yirmi misli sevap, yirmi hasene alıyorsun. *es-Selâmu aleyküm ve rahmetullâhi*

ve *berekâtuhû* dersin otuz hasene sevap alıyorsun.

Peygamber Efendimiz'in bir hadîs-i şerîfini okudum, size müjdeliyorum:

“Bir insan bir günde tek tek veyahut topluca yirmi kişiye *es-selâmu aleyküm* derse, o gün ölürse cennetlik olur.” diyor Peygamber Efendimiz.

es-Selâmu aleyküm...

Ben yaşadım. Siz de çaresine bakın...

Yirmi kişiye *es-selâmu aleyküm* derse cennetlik oluyormuş, ne güzel! İşte diliyle cenneti kazanıyor. İslâm böyle.

Ailenize yaptığınız hayırları çokça yapın. Çoluk çocuğunuzu sevindirin. Hanımınızı sevindirin. Hanımla beyin birbiriyle muhabbeti sevaptır, iltifatı sevaptır.

Ama bizde nedense başka şey âdet olmuş. Bizde ideal erkeklik kazaklıktır, kazak erkekliktir.

Kazak erkek ne yapar?

Kazak erkek, Yavuz Selim gibi koç bıyıkları vardır, kapıdan girdi mi “Höyt!” der;

kadın bir tarafa kaçar, çocuklar bir tarafa kaçar. Yeri geldiği zaman hanımı pataklar. Canı istediği zaman, “Çocuk benim değil mi; istersem döverim, istersem severim!” çocuğunu pataklar. Kimseyi de dinlemez. Hanım haklı bir şey söyler;

“Efendi, çocuklarımız büyüyor. Etme eyleme; gel, şurada biriktirelim bir arsa alalım, bir ev yapalım.”

“Sen karışma! Kadınların saçları uzun olur, aklı kısa olur. Sus!”

Ya bu sefer işte onun aklı iyi, senin aklın kısa. Kadın doğru söylüyor. Kazak erkek kadının sözünü dinlemez.

Muhterem kardeşlerim!

Tekrar özetliyorum.

Enes *radıyallahu anh*'ten: Aile fertlerine, çocuğuna, hizmetçine yaptığın masraflar, harcadığın nafakalar sadakadır. Bunların arkasına peşine başa kakma, ezalandırma takma. Arkasından ezalandırma, üzme.

Ne yapacağız?

Kibar olacağız. Kibarlık bir tarafa, bırakalım kibarlığı; Allah'ın sevdiği kul olacağız, salih kul olacağız, iyi müslüman olacağız.

Neye imreniyorum, biliyor musunuz?

İhvânımızdan birisi vefat etti. Hanımı dedi ki;

“Hocam, şu kadar yıl yaş yaşadık, bir gün birbirimizi incitmedik.”

“Bir gün birbirimizi incitecek bir söz söylemedik.” dedi.

Diyelim ki elli yıl yaşamışlar...

“Allah razı olsun bizim efendiden, bir gün beni incitecek bir söz söylemedi.” dedi.

Güzel! İşte öyle olmaya çalışalım.

Bundan sonra, eve gittiğimiz zaman hanımımıza, çocuğumuza iyi bir müslüman olarak muamele edeceğiz.

Bizim İstanbul'da tanıdığımız birisi vardı. O zaman ben üniversitedeydim. Tarikate girdi. Aradan birkaç gün geçmişti. Ben “Ne var, ne yok?” diye sordum. “Yahu, bizim hanım beni fark etti, anladı.” diyor. Demiş ki; “Efendi,

sende bir değişiklik oldu. Üç beş günden beri sen bir değiştin. Ne oldu? Yumuşadın, tatlılaştın, sakinleştin, sevimlileştin. Kaç yıllık kocasın...” Şıp fark etmiş.

Neden?

İnsan isterse, şeytana uymazsa, İslâm ahlâkına sarılırsa herkes anlar. İyi insan olur; sözü başka türlü olur, konuşması başka türlü olur. Herkes anlar. Karısı da anlar, çocuğu da anlar, herkes bilir.

Aman muhterem kardeşlerim!

Ecelin ne zaman olduğu bilinmiyor, ölümün ne zaman geleceği bilinmiyor, hayatımızın nerede noktalanacağını bilmiyoruz. Vefat ettikten sonra mahkeme-i kübrâ var, hesap var, terazi var, mizan var, ceza var, mükâfat var, cennet var, cehennem var. Aman cenneti kazanmaya çalışalım! Aman cehenneme düşmemeye çalışalım! Aman hayır dua almaya çalışalım! Aman herkesi hoşnut etmeye çalışalım, kimseyi üzmemeye çalışalım!

Herkesi memnun edeceğiz ama adam dine karşı; o kadar da uzun değil. O kadar da

değil... Allah'ın emrini tutacaksın. Allah'ın emrine uymayana da söyleyeceksin; “Bu yaptığın Allah'ın emrine aykırıdır, bunu yapma.” diyeceksin. Ona taviz yok.

Günahı işlemeye müsaade, taviz var mı?

Radyolar, televizyonlar söylüyor;

“İslâm'da hoşgörü varmış, müsamaha varmış.”

O kadar uzun yok. Müsamaha biraz var ama o kadar uzun değil. İslâm'da müsamahanın da hududu var, yeri var.

Bugünkü kanunlarda da öyle. Bugünkü kanunlarda da müsamahanın hududu vardır. Müsamahanın hududunun bittiği yerde polis karşına çıkar; ya trafik cezası yersin, ya mahkemeye gidersin, ya hapse girersin, ya şöyle olur, ya böyle olur. Müsamaha sonsuz değil, onu da bilelim.

Ben yolda gelirken baktım, üniversiteden gençler dağılıyorlar. Baktım, başı açık bir kız başörtülü bir kızla kol kola girmişler, yolda beraber yürüyorlar. Manzara benim garibime gitti. Güvercin güvercinle, şahin şahinle, serçe serçeyle, kırlangıç kırlangıçla uçar. Hepsi

cinsiyle uçar. Eğer bu başörtüsü doğruysa ötekisi de başını örtsün. Ötekisine söyleyecek; “Başını ört kardeşim.” diyecek. Demesi gerekiyor.

Hakkı söylemezsek, hakkı yerine getirmeye çalışmazsak, zalime “Sen zalimsin, bu zulmü bırak.” demezsek Allah kızar, Allah’ın hışmına gazabına uğranılabilir.

Zalime yardım edeceğiz.

“Aa! Zalime yardım olur mu?”

Olur. Zalime yardım; zalimi zulmünden vazgeçirmektir, zulmünü engellemektir.

c. Zalime Yardım; Zulmünü Engellemektir

Zalime yardım neymiş?

Zulmünü engellemekmiş. Zalime yardım öyle olur. Yoksa; “Buyur, sen istediğin günahı işle, ben sana ‘gık’ demem çünkü senin arkadaşımım.” Öyle şey yok.

Tamam mı?

Doğruyu söyleyeceğiz, yaptırmaya çalışacağız. Zulmün, eğrinin, haksızlığın, yanlışlığın da karşısına çıkacağız. Zalime tebessüm bile etmeyeceğiz, “eyvallah”

demeyeceğiz, şakşaklamayacağız,
pohpohlamayacağız, desteklemeyeceğiz,
yardımcı olmayacağız, meyletmeyeceğiz.

Kur'ân-ı Kerîm'de;

وَلَا تَرْكُنُوا إِلَى الَّذِينَ ظَلَمُوا فَتَمَسَّكُمُ النَّارُ

Ve lâ terkenû ile'llezîne zalemû fetemessekümü'n-nâru. “Sakın zulmedenlere meyletmeyiniz, sonra size de cehennem ateşi gelir ha! Size de yapışır, sizi de yakar!”⁴ deniliyor.

İkinci hadîs-i şerîf:

إِنَّ هَذَا يَوْمٌ مِّنْ مَّلَكٍ فِيهِ سَمْعُهُ وَبَصَرُهُ وَلِسَانُهُ غُفْرٍ
لَّهُ مَا تَقَدَّمَ مِنْ ذَنْبِهِ، يَعْنِي يَوْمَ عَرَفَةَ

İnne hâzâ yevmün men meleke fîhi sem'ahû ve basarahû ve lisânehû ğufire lehû mâ tekaddeme min zenbihî. Ya'nî yevme arefete.

[“Bugün öyle bir gündür ki, kim bugün kulağına, gözüne, diline sahip olursa, tutabilirse, dizginleyebilirse, o güne kadar

⁴ 11/Hûd, 113.

işlenmiş olan geçmiş günahları mağfired olunur. Efendimiz bu sözle Arefe gününü - kurban bayramından bir gün önceki günü- kastetmiş.”]

Abdullah b. Abbas *radiyallahu anhümâ*'dan bir hadîs-i şerîf.

Inne hâzâ yevmün. “Bu öyle bir gündür ki...” diyor Peygamber Efendimiz.

Hangi gün?

Meraklanın diye şimdi söylemiyorum.

Inne hâzâ yevmün. “Bugün öyle bir gündür ki...” *Men meleke fîhi sem'ahû ve basarahû ve lisânehû.* “Kim bugün kulağına, gözüne, diline sahip olursa, malik olursa, tutabilirse, dizginleyebilirse...” *Ğufire lehû mâ tekaddeme min zenbihî.* “O güne kadar işlemiş olduğu geçmiş günahları mağfired olunur.”

Ya'nî yevme arefete.

Neyi kastetmiş Efendimiz ‘bugün’ sözü ile?

Arefe gününü kastetmiş.

“Arefe günü hangi gündür hocam?”

Kurban bayramından bir gün önceki güne “Arefe günü” derler. *Yevme arefe* demek, “hacıların Arafat’a çıktığı gün” demektir. *Yevme arefe*, hacılar Arafat’a çıktığı zaman. O gün çok mübarek bir gündür.

Kimin için mübarektir?

Hacılar için çok mübarektir. Hicaz’a gitmiş olan hacılar [için].

Bilmiyorum, içinizde bu sene hacca gidecek olan var mı?

Allah nasip etsin, bu sene veya önümüzdeki seneler...

Hacılar için çok mübarek bir gündür. Arafat’a çıkan, oraya ulaşan bir insan için o gün çok sevaplı bir gündür.

Ne yapacak orada, Arafat’ta?

Güneş batıncaya kadar Allah’a yalvaracak, yakaracak, dua edecek, tesbih çekecek, Kur’an okuyacak, ibadet edecek, ibadet edecek, ibadet edecek... Namaz hariç böyle. Namazlar topluca kılınıyor. Öğle vaktinde ikindiyle beraber kılınıyor, bitiyor.

Neden?

Akşama kadar geniş zaman içinde Allah'a iyice yalvarsınlar diye.

Öğle namazı kılınıyor, iki rekât. Arafat'ta öğlenin farzı dört değil, iki rekât kılınıyor. Ondan sonra kamet getiriliyor, ikindi kılınıyor, iki rekât. Bitiyor. Bitti, tamam. Güneş batıncaya kadar artık saatlerce Arafat'ta hacılar ağlayarak, yalvararak, yakararak zamanlarını ibadetle geçirecekler.

“Eğer o günde kulaklarına sahip olurlarsa” ne demek?

“Kulaklarıyla günah işlemezlerse” demek.

İnsan kulağıyla nasıl günah işler?

Günah olan bir şeye kulak verdi mi kulağı ile günah işlemiş olur. Mesela haram olan bir çalgıya, türküye kulak veriyor; günaha giriyor. Mesela dinlenmemesi gereken başkasının [konuşmasını] dinliyor; günaha giriyor. Mesela iki adam gıybet ediyor, bu da ona kulak veriyor; kulağıyla günaha giriyor.

Demek ki günahlı olan şeyleri dinlemek günahdır. O günde kulağına sahip olacak, günahlı şeyleri dinlemeyecek. Bu her zaman

lazım. O gün özellikle günahlı şeyleri dinlemezse kulağına sahip olursa, bir.

Sonra?

Ve basarahû. “Gözüne sahip olursa.”

Gözüyle günah nasıl olur?

Gözüyle günah, harama bakmakla olur. İnsan gözüyle harama baktı mı durduğu yerden günaha girer.

Kadın, adam pencereyi açmış, perdeleri de açmış, sen buradan trenle cuf cuf cuf cuf gidiyorsun; o pencereyi açmış, evin içi her şey görünüyor. Bakarsa günaha girer. Bir evin penceresinden bakan pencereden içeriye girmiş gibi olur. Kapısından bakan kapısından içeriye izinsiz girmiş gibi olur. Günaha girer. Bakmayacak.

“Hocam ne yapacağız?”

Bizim dervişlik kâidemiz, İslâm ahlâkımız: *Nazar ber kadem*; ayağının ucuna bakacaksın, gözün yerde olacak, öyle edepli yürüyeceksin. Bizim usûlümüz böyledir.

Bizim dedelerimizin bize öğrettiği terbiye nasılmış, tasavvuf terbiyesi neymiş?

Nazar ber kadem; gözü ayakucunda olacak, öyle yürüyecek, etrafa bakmayacak.

Etrafa bakan insan elbette günahı görür, elbette günaha gözü takılır.

Haram bir yüze baksa, nâmahrem olan, yakını olmayan bir kadının yüzüne baksa günaha girer. Bir açık saçık kimseye baksa günaha girer.

“Hocam, hava kış olduğundan herkes örtülü, onun için canlısına bakmıyoruz da mecmuada oluyor, gazetede oluyor.”

Tamam, ona bakınca da günah olur.

Gazeteciler de öyle kurnaz, öyle mendebur, öyle şeytan ki... Hastalıktan bahsediyor, mesela diyecek ki; “Filanca hastalık çok tehlikeliymiş, şundan korunun...” Fırt oraya bir çıplak kadın resmi koyuyor. Bre mendebur, niye koydun bunu?

Maksat başka.

“Gazetenin içine biraz çıplak resim koyacaksın, biraz dinî konu koyacaksın, biraz siyasî konu koyacaksın; o zaman gazeten çok satılır.” diyorlar. Gazetenin satılması için üçlü kokteyl yapacak. Dinî konu olacak, çıplak

kadının -çıplak kadın veya çıplak erkek-yanında reklam, ilan, neyin nesiye bir bahane buluyorlar, hastalık diyorlar, ustalık diyorlar; bir şeytanlık, bir kadın resmi veya bir nâmahrem veya günah olan bir resmi koyuyorlar. Bir onu koyacaklar, bir. Bir de politikadan bir şey koyacaklar; falanca partinin lideriyle ilgili bir yazı olursa o zaman herkes kapışır. Böylece onlar işlerini biliyorlar.

Sen haramın resmine baksan resimden de günaha girersin. Resime de bakmayacaksın.

“Hocam, bu gazetelerde hep bu resimler oluyor.”

Olmayan gazete alacaksın. Evine böyle gazete sokma! Ceza olsun, onlar da öyle şey basmasın.

Niye basıyor?

Tirajı artsın diye.

Alma, tirajı azalsın.

Yok, alıyor onu.

Neden alıyorsun bunu?

“İlanı var.”

Neden alıyorsun bunu?

“Hık mık...”

Yani nefsi istiyor. Onun da nefsi, şeytani var ya içinde... Aslında çıplak resme bakmayı o da istiyor da ondan o gazeteyi alıyor. Kimse olmadığı zaman bakıyor; “Tövbe tövbe...”

Bu nedir?

İnsan ruhunun psikolojisi böyle.

Almayacaksın. Bakmayacaksın. Yolda yürürken ayakkabının ucuna bakarak yürüyeceksin. Gözün ciddi olacak. Öyle şeyi almayacaksın, korunacaksın.

“Arefe günü öyle bir gündür ki kim kulağına sahip olursa, gözüne sahip olursa...”

“Hocam Arafat’ta günah olur mu? Açıklık saçıklık olur mu?”

Olabilir. Arafat’ta herkes ihramlıdır; ihramını iyi koruyamaz, bir yeri açılabilir, bir şey olabilir. Gözüne sahip olacaksın. Veya kadın geçer önünden; bakmayacaksın. Kadına bakar filan...

Ve lisânehû. “Diline sahip olmak.”

İnsan dilden günaha girer mi?

Evet, girer. Peygamber Efendimiz buyuruyor ki;

“İnsanları en çok cehenneme sokan âzâlardan birisi dilidir.”

İnsanları en çok cehenneme sokan dilidir.

“Bir, dilidir; iki dudağı arası. Bir de iki bacağı arasındır.” diyor Peygamber Efendimiz. O kadar söylüyor.

Ekseriyetle buralardan günaha girerler.

“Arefe gününde kim kulağına, gözüne, diline sahip olursa geçmiş günahları affolunur.” buyurdu Peygamber *sallallahu aleyhi ve sellem* Efendimiz.

Allah oraya gitmeyi nasip etsin. Öyle güzel, günahsız haccetmeyi nasip etsin. Günahlarımızın affolmasını nasip etsin.

“Peki, hocam biz bu sene yazıldık ama kurada çıkmadık, Diyanet müsaade etmedi, Suud vize vermedi; biz bu sene gidemiyoruz. Zaten hacca gidecek paramız yok, farz da değil...”

O zaman böyle kardeşlerime bu akşam bir müjdem var.

Peygamber Efendimiz'in hadîs-i şerîfi var:

“Kim Arefe gününde oruç tutarsa...”

“Hocam Ramazan değil, bu ne orucu?”

İslâm'da Ramazan olmayan zamanlarda da oruç tutmak vardır.

“Bu ne orucu?”

Bunlar sevap orucu. Ramazan orucu farz oruç, bunlar da nafîle yani fazilet orucu. Bunu tutarsa ilave sevap alır.

Ramazan'ın dışındaki oruçlardan - çoğunuz biliyordur, bilmeyenlere öğretmiş olalım- ne oruçları vardır?

Bir kere her hafta Peygamber Efendimiz ekseriyetle pazartesi perşembe günleri oruç tutardı. Haftalık pazartesi perşembe oruçları vardır. Pazartesi perşembe günü oruç tutmayı Peygamber Efendimiz tavsiye ediyor; sevaptır, sünnettir. Bu orucu isterseniz siz de tutun, siz de sevap kazanın. Mecburi değil, farz değil ama sevaplı.

Her arabî, kamerî ayın...

Arabî aylar, kamerî aylar hangileridir?

Muharrem, Safer, Rebîü'l-evvel, Rebîü'l-âhir, Cumâde'l-ûlâ, Cumâde'l-âhire, Receb, Şaban, Ramazan, Şevval, Zilkâde, Zilhicce. Bunlara “kamerî ay” diyoruz.

Ocak, Şubat, Mart; bunlar da başka. Bunlara “şemsî, rumî, milâdî” deniliyor. Bu ayrı.

Muharrem’le başlayan kamerî ayların başında, ortasında, sonunda oruç tutmak Efendimiz’in âdetidir, tavsiyesidir, sevaptır. Onları yaparsa bir insan bir ay oruç tutmuş gibi sevap kazanır. Onu da kaçırmamalı.

Arabî, kamerî ayların 13-14-15’inde - bunlara *eyyâm-ı biyz* adı verilir, Arabî ayların tam ortası- bu günlerde Peygamber Efendimiz hep oruç tutmuş, hiç kaçırmamış. Bunlarda oruç tutan o sevapları kazanır.

Zilhicce ayının ilk dokuz gününde oruç tutmak çok sevaptır.

Zilhicce ayının ilk dokuz günü... On gece, dokuz gün...

وَلَيَالٍ عَشْرٍ

*Ve leyâlin aşrin.*⁵

Kur'ân-ı Kerîm'de adı geçen gecelerdir. Bu günlerde oruç tutmak çok sevaptır. Her türlü ibadet çok sevaptır. Hacıların hacılık işlemlerine koyuldukları o zamanlarda oruç tutmak da sevaptır, ibadet de, zekât da, hayır da, hepsi sevaptır.

Bir de Arefe günü orucu çok sevaptır.

d. Arefe Günü Oruç Tutanın Geçmiş ve Gelecek Bir Yıllık Günahı Affolunur

Ne kadar sevaptır?

“Arefe günü oruç tutan kimsenin bir geçmiş senelik günahı affolur, bir de gelecek senesinin günahı affolur; iki senelik günahı affolur.” diye Peygamber Efendimiz buyurmuş.

Geçmiş senenin günahının affını anladık; tamam, geçmiş senenin günahı affoluyor. Ama bir de; “Gelecek senenin günahı affolur.” diyor. O da çok mühim. Demek ki Allah ömür verecek, yaşatacak. Bir de günahsız yaşatacak, günahları affedecek.

⁵ 89/Fecr, 2.

Onun için, o oruçları tutun.

Arafat'a gidenler de kulağına, gözüne, diline sahip olsunlar, güzel ibadet etsinler, sevapları kazansınlar.

Aslında göze, kulağa, dile sahip olmak her zaman lazım; sadece Arafat'ta lazım değil. Aslında her zaman günahlardan kaçınmalıyız.

Camide pek günahlı işler olmaz. Elhamdülillah, burada koruma altındayız. Camiler İslâm'ın kalesidir, Allah'ın kalesidir. Tamam. Ama yarın da gözümüze, dilimize, kulağımıza sahip olalım, iyi bir müslüman olmaya çalışalım.

Bundan sonraki hadis de yine hacla ilgili, onu da okuyuvereyim.

إِنَّ هَذَا أَمْرٌ كَتَبَهُ اللهُ عَلَى بَنَاتِ آدَمَ، فَاقْضِي مَا
يَقْضِي الْحَاجُّ، غَيْرَ أَنْ لَا تَطُوفِي بِالْبَيْتِ.

*Inne hâzâ emrûn ketebehu'llâhu alâ benâti Âdeme fakdî mâ yekdî'l-hâccu ğayra en lâ tetûfî fi'l-beyti.*⁶

⁶ Buhârî, "Hayz", 1, r. 294; Buhârî, "Edâhî", 3, r. 5548; Buhârî, "Edâhî", 10, r. 5559; Buhârî, "Hayz", 7, r. 305; Buhârî, "Hac", 81, r. 1650;

["Âdem'in kızlarına, Allah bu işi -aybaşı hâlini- yazmış. Ey âdet gören hacı hanım, ya Âişe, bir hacının yaptığı bütün vazifeleri sen de yap, sadece Mescid-i Haram'a girip tavaf yapman hariç."]

Buharî, Müslim, Ebû Dâvud, Neseî Hz. Âişe validemizden nakletmişler. Hz. Âişe valimiz *radıyallahu teâlâ anhâ* rivayet etmiş. Peygamber Efendimiz ne buyurmuş, Hz. Âişe'nin bu rivayetine göre:

Müslim, "Hac", r. 119; Müslim, "Hac", r. 120; Ebû Dâvud, "Menâsik", 23, r. 1785; Ebû Dâvud, "Menâsik", 23, r. 1782; Ebû Dâvud, Menâsik, 23, r. 1786; Nesâî, "Menâsikü'l-hac", 57, r. 2763; Nesâî, "Hayz", 1, r. 348; Nesâî, "Menâsikü'l-hac", 51, r. 2741; Muvatta', "Hacc", r. 224; Ahmed b. Hanbel, VI, 39, r. 24109; Ahmed b. Hanbel, VI, 216, r. 25838; Ahmed b. Hanbel, VI, 245, r. 26085; Ahmed b. Hanbel, VI, 273, r. 26344; İbn Huzeyme, *Sahîh*, IV, 302, r. 2936; İbn Huzeyme, *Sahîh*, IV, 289, r. 2905; İbn Hibbân, *Sahîh*, IX, 142, r. 3834; İbn Hibbân, *Sahîh*, IX, 143, r. 3835; İbn Hibbân, *Sahîh*, IX, 317, r. 4005; Tayâlisî, *Müsned*, III, 37, r. 1516; Abd b. Humejd, *Müsned*, II, 147, r. 1040; Nesâî, *es-Sünenü'l-Kübrâ*, I, 182, r. 279; Nesâî, *es-Sünenü'l-Kübrâ*, IV, 50, r. 3707; Ebû Ya'lâ, *Müsned*, VIII, 167, r. 4719; Ebû Avâne, *Müsned*, II, 293, r. 3178; Ebû Avâne, *Müsned*, II, 290, r. 3171; Ebû Avâne, *Müsned*, II, 294, r. 3181; Beyhakî, *es-Sünenü'l-kübrâ*, I, 460, r. 1476; Beyhakî, *es-Sünenü'l-kübrâ*, V, 140, r. 9302; Beyhakî, *es-Sünenü'l-kübrâ*, V, 173, r. 9423; Beyhakî, *es-Sünenü's-suğrâ*, II, 177, r. 1637; Beyhakî, *Ma'rifetü's-sünen ve'l-âsâr*, II, 142, r. 2150; Beyhakî, *Ma'rifetü's-sünen ve'l-âsâr*, VII, 236, r. 9915; Begavî, *Şerhu's-sünne*, VII, 123, r. 1913.

İnne hâzâ emrûn. “Bu bir iştir.”
Ketebehu’llâhu alâ benâti Âdeme. “Âdem’in kızlarına Allah bu işi yazmış.”

Neyi kastediyor?

Hayız, aybaşı hâlini kastediyor.

Bir kadın buluğa erdiği zaman, erginlik çağına yetiştiği zaman ayda bir defa âdet, hayız, aybaşı dediğimiz bir durum olur. O aybaşı günleri namaz kılamaz. Bu kadınına göre yedi gün, altı gün, on gün sürer... Sonra temizlenir. Kan geliyorken gelmemeye başlar. O kan gelen günlerde, âdet günlerinde namaz kılamaz, Kur’an okuyamaz, camiye giremez, Ramazansa bile oruç tutamaz; mazeretlidir. “Özürlü, mazeretli” diyoruz. Kadın mazeretlidir. Onları yapamaz. Kur’an’a el süremez, Kur’an okuyamaz.

Hacca gitmişse ne yapacak? Bu hacı hanımların çok sıkıntısıdır. Tam hacca gidiyorlar kâfileyle, haydi aybaşı, âdet görme hâli başlıyor. Ne yapacak şimdi bu kadıncağız?

Buna diyor ki Peygamber Efendimiz;

“Bu iş, aybaşı, hayız hâli Allah’ın Âdem’in kızlarına yazdığı bir iştir.”

Kaderin bir cilvesidir. Tabiatın, insan yaradılışının bir sonucudur.

Fakdî mâ yekdı'l-hâccu. “Bir hacının yaptığı bütün vazifeleri sen de yap, yâ Âişe.”

Galiba Hz. Âişe validemize söylemiş. Hitap, müennese hitap. *Fakdî*, “ي-ye” ile söylemiş.

“Ey hanım, sen yap.”

Neyi yap?

Mâ yekdı'l-hâccu. “Öteki erkek hacının yaptığı her şeyi sen de yap, ey âdet gören hacı hanım.”

Ğayra en lâ tetûfî fi'l-beyti. “Sadece Mescid-i Haram’a girip tavaf yapman hariç.”

“Ondan gayri her şeyi yapabilirsin.”

Arafat’a çıkabilir, şeytan taşlamaları yapılabilir, diğer vazifeleri, hepsini yapar, yapar; tavafı yapamaz.

Neden?

Âdet gören bir kadının mescitlere girmesi olmadığından, Mescid-i Haram’a da giremediğinden, tavaf da zaten abdestsiz bile olmadığından... Tavaf, erkek için bile

abdestsiz olmaz, abdestli olur. Abdestli olmazsa tavaf olmaz. Tavaf, namaz gibidir. Onun için o hariç.

Peki ne olacak?

Kadın temizlendiği zaman tavaf vazifesini yapar. Temiz değilken mescide girip tavaf yapamaz; temizlendiği zaman yapar. Kadınların hâlidir.

Peki, Allah kadınlara bu hâli neden vermiş?

Allah'ın hikmeti. Kadın, her ay Allah kendisine yavru verecek gibi hazırlık yapıyor. Kadının rahimi, karnındaki bebek yetişecek kısmı bir bebek gelse yaşayacak gibi donanıyor, döşeniyor, hazırlanıyor. Bebek gelmeyince o donanım eskiyor, akıyor. Her ay hazırlanıyor. Bir bebek gelse de, buraya otursa da, büyüse de bizim nur topu gibi bir yavrumuz olsa diye her ay hazırlık yapıyor. Olmayınca o teşkilat orada bozuluyor, akıyor, temizleniyor. Rahim temizleniyor. Allah'ın kanunu böyle.

Eğer bir bebek gelirse bebek oraya yerleşiyor, annenin “rahim” denilen

karnındaki keseye yerleşiyor; anneden gıdasını alıyor, rahimin cidarına yapışıyor, -ona *alak* deniliyor, *alaka* deniliyor- rahimin cidarından gıdasını alarak büyüyor. Ondan sonra bebek oluyor. Günü tamamlanınca dünyaya geliyor. Annesi babası seviniyor, bayram ediyor. Akika kurbanı kesiyor, ziyafet veriyor. “Evladımız oldu.” diyor, kulaklarına ezan okuyorlar, adını koyuyorlar, hayırlı evlat olsun diye çalışıyorlar...

Allah böyle yaratmış. Kadınların böyle bir durumu var.

Kadınlar böyle hallerinde namaz kılamazlar, camiye gelemesler. Evliyse eşiyile beraber olamazlar. Evlilik işlerini, cinsî münasebetini yapamazlar, o da haramdır. Ayıp da değil, günah da değil; bunları fıkihta bilmek lazım geldiğinden söylemek gerekiyor. Bazısı bilmediğinden yapar da yanlış iş olur diye söylüyoruz. Aybaşındayken beyi, kocası ile beraber olamaz. Bunu da utansak da söylemek lazım geliyor. Temizlendikten sonra olabilir. Bu bakımdan, kadın aybaşı hâlini beyine söylemeli; “Bu günler olamaz.” demeli. Bey de o günlerde olamayacağını bilmeli. İkisi de

Allah'ın haram kıldığı şeye yanaşmamalı. Yanaşırlarsa ikisi de günaha girmiş olur. Kadın o hâlini saklarsa günaha girer, erkek o hâli bildiği halde ısrar ederse, teşebbüs ederse günaha girer. Bu da böyledir.

Gelelim bundan sonraki hadîs-i şerîfe:

إِنَّ هَذَا الدِّينَارَ وَالذِّرْهَمَ أَهْلَكَا مَنْ كَانَ قَبْلَكُمْ، وَهُمَا مُهْلِكَاكُمْ.

*İnne hâze'd-dînâra ve'd-dirheme ehlekâ men kâne kableküm ve hümâ mühlikâküm.*⁷

[“Bu dinar ve dirhem, altın ve gümüş para, bu paralar pullar var ya, sizden öncekileri helâk etti. Bu ikisi, altın gümüş, para pul, sizi de helâk edecekler.”]

⁷ İbn Hibbân, *Sahîh*, II, 469, r. 694; İbn Ebî Şeybe, *Musannef*, VII, 506, r. 37594; İbn Ebî Şeybe, *Musannef*, VII, 141, r. 34813; Bezzâr, *Müsned*, V, 51, r. 1612; Beyhakî, *Şuabu'l-îmân*, XII, 515, r. 9817; Beyhakî, *Şuabu'l-îmân*, XII, 513, r. 9812; Beyhakî, *Şuabu'l-îmân*, VII, 513, r. 9813; Beyhakî, *Şuabu'l-îmân*, XII, 514, r. 9814; Beyhakî, *Şuabu'l-îmân*, XII, 515, r. 9815; Taberânî, *el-Mu'cemü'l-kebîr*, X, 117, r. 10069; Taberânî, *el-Mu'cemü'l-evsat*, II, 294, r. 2022; Deylemî, *el-Firdevs*, I, 234, r. 898; İbn Asâkir, *Târîhu Dimeşk*, XXXXXXI, 254, r. -1; Heysemî, *Mecme'u'z-zevâid*, III, 122, r. 4675; Heysemî, *Mecme'u'z-zevâid*, X, 237, r. 17746; Heysemî, *Mecme'u'z-zevâid*, X, 245, r. 17800; Ebû Nuaym, *Hilyetü'l-evliyâ*, I, 261, r. -1; Ebû Nuaym, *Hilyetü'l-evliyâ*, IV, 112, r. -1; Ebû Nuaym, *Hilyetü'l-evliyâ*, II, 102, r. -1; İbn Abdülberr, *Câmi'u beyâni'l-ilm*, I, 712, r. 1291; İbn Hacer, *İthâfî'l-mehere*, X, 30, r. 12217; İbn Hacer, *Metâlibü'l-âliye*, XIII, 303, r. 3177.

Hafazanallah!

Ebû Musa el-Eş'arî, Abdullah b. Mes'ûd *radıyallahu anhümâ* rivayet etmiş. Pek çok kaynaklarda var.

Buyuruyor ki Peygamber Efendimiz;

Inne hâze'd-dînâra ve'd-dirheme. “Bu dinar ve dirhem var ya...”

Altın, gümüş, para pul... “Bu paralar, bu pullar...”

Ehlekâ men kâne kableküm. “Bu paralar pullar sizden öncekileri helâk etti.”

Allah Allah...

“Altın paralar, gümüş paralar sizden öncekileri helâk etti.”

Ve hümâ. “Bu ikisi; altın, gümüş, para pul...” *Mühlîkâküm.* “Sizi de helâk edecekler.”

Allah Allah... Allah Allah...
Sübhanallah... Allah korusun.

Altın gümüş paralar pullar, servetler, zenginlikler eski ümmetleri helâk etmiş, bizleri de helâk edebilirmiş. Efendimiz bildiriyor.

Eski ümmetleri nasıl helâk etmiş?

Allah para vermiş, zenginlik vermiş, zengin olmuşlar ama zenginlerin dinî bakımdan yapması gereken ödevleri, görevleri yapmamışlar. Cimrilik etmişler.

Zenginin görevi nedir?

Parasının bir miktarını fakirlere vermektir.

Biz buna dinimizde ne diyoruz, farz olana?

“Zekât” diyoruz. Paranın -en aşağı- yüzde iki buçüğünü, kırkta birini fukarâyâ vermesi lazım. Kendisi kazanmış, hiç ötekisine yardımcı olmamış. Tamam, kendisi helalinden kazanmış olduğu helal parasının bir kısmını, dinî bakımdan vazifesidir, fukarâyâ verecek.

Başka?

Cihat olduğu zaman cihada verecek.

Başka?

Çoluk çocuğunun nafakası boynuna borçtur, onlara verecek.

Başka?

Ramazan'da *sadaka-i fıtır* vardır, onu verecek, vs. vs.

Parası olan kimsenin yapması gereken dinî görevleri yapması lazım, yapacak.

Yapmıyor.

Neden yapmıyor?

Akıl almaz, mantığa sığmaz. İnsan zenginleştikçe parayı daha çok seviyor, daha büyük atılımlara giriyor, daha büyük teşebbüsler yapıyor; fakirden daha parasız kalıyor, elinde para yok, pul yok; veremiyor. Veya olsa bile, verirse bitecek sanıyor, vermiyor. Fakire parasının yüzde iki buçüğünü vermek zor geliyor.

Ya yüzde iki buçuk çok değil! Yüzde iki buçuk, binde yirmi beş eder. Bin lirada yirmi beş lira eder. Bir milyon lirada yirmi beş bin lira eder. Değil mi? Yanlışsa söyleyin, benim hesabım öyle çok kuvvetli değil, matematikçi değilim. Bir milyonda yirmi beş bin ediyor. Dört milyonda yüz bin ediyor. Kırk milyonda bir milyon ediyor.

“Hocam, dur bakalım.”

Bir milyonun üstüne çıktı mı... İki yüz elli lirayken, yirmi beş lirayken kimseye bir şey değil de; milyonlar olmaya başladı mı adama kırk milyondan bir milyonu vermek zor gelmeye başlıyor. Dört yüz milyondan on milyon verecek bu sefer, o daha zor geliyor. Daha fazla varsa... Çoğaldığı zaman, vereceği para çok olduğu zaman, bu sefer içinden; “Ya bu da çok be, bunu vermesem...” demeye başlıyor.

Bunu kim yaptırtıyor muhterem kardeşlerim? İnsanın içinden, bu insafsızca duyguyu geliştirip ona fısıldayan kim?

Şeytan.

Yuhavvifu evliyâehû. “Şeytan kendisine kulak veren, kendisini seven, kendisiyle ahbab olan insanları korkutur.”

“Ulan verme, enayi misin? Aptal mısın be? Verme! Sen kazandın, o da kazansın! Bak, arslan gibi vücudu var; çalışsın, kazansın. Sen ne sıkıntılar çektin, çalıştın. Verme! Kendisi kazansın!”

Adam geliyor, bir şey istiyor. “Allah versin.” diyor. “Dağ gibi vücudun var, git çalış,

kazan.” diyor, ona akıl öğretiyor. Vermiyor. Bu da rahat, seviniyor bu da, içi de müsterih. “İyi ya, herif zaten arslan gibiydi, ne diye vereyim? On milyon yanımda duracak. Vermeyeyim.” diyor.

Para sevgisi; para çoğaldıkça, zenginleştikçe verilecek para biraz çok olduğundan, çoğaldıkça göze battığından vermek istememeye başlıyor. Sonunda tabii farzları, vazifeleri yapmayınca da Allah onları helâk ediyor. Anaparayı da helâk ediyor.

Nasıl oluyor?

Allah zekâtını vermeyen malın kökünü de helâk ediyor.

Allah nasıl helâk eder?

Arabası kaza yapar. “Tüh be! Gitti bizim BMW! Yirmi metre uçuruma yuvarlandı, hurda oldu.”

Sen zekâtını vermezsen öyle olur.

“Yahu tam bizim tarlada şu kadar mal vardı, derken bir dolu yağdı, bütün mahsul gitti!”

Tabii gider; sen malının zekâtını, tarla mahsulünün öşürünü vermedin. Tarlanın, mahsulün vergisi onda biridir. Onu vermedin, ondan.

“Yok hocam, benim arabam da sağlam, tarlama da bir şey olmuyor.”

Allah çocuğuna hastalık veriyor; Türkiye’de tedavi olmuyor, Amerika’ya, Avrupa’ya gidiyor; milyonlar, milyarlar veriyor.

e. Az Sadaka, Çok Belayı Defeder

Neden?

Burada zekâtını vermedin de ondan.

Onun için, büyüklerimiz diyor ki;

“Az sadaka, çok belayı defeder.”

Zekât, insanın çeşitli belalara uğramasını engeller.

Onun için, bu yüzde iki buçuk bunun alt sınırıdır.

Yüzde beş versen olmaz mı?

Daha âlâ olur.

Yüzde on versen?

Daha iyi olur.

Yüzde yirmi versen?

Daha iyi olur.

Bunun üst sınırı yok.

Üst sınırı nedir?

Üst sınırı; sen kendi ihtiyacın kadarını alıp hepsini verirsin.

Ebû Bekr-i Sıddîk Efendimiz kendi ihtiyacını bile ayırmamış, Allah yoluna hepsini vermiş.

Peygamber Efendimiz sormuş:

“Kendine, çoluk çocuğuna ne ayırdın?”

“Allah ve Resûlü’nü ayırdım. O verir.” diyor.

Ne kadar çok hayır yaparsan o kadar iyi olur.

Eski ümmetler bu hayır yapma işinde tembel davrandılar, cimri davrandılar, vermediler, hayırlarını yapmadılar; helâk oldular. Âhirette de helâk olacaklar.

Neden?

Vermedikleri paralar, dinarlar, dirhemler cehennem ateşinde kızdırılacak, kıpkırmızı olacak;

فَتُكْوَىٰ بِهَا جِبَاهُهُمْ وَجُنُوبُهُمْ وَظُهُورُهُمْ

[Fe-tükvâ bihâ] cibâhuhum ve cünûbuhum. “Alınlarına, yan taraflarına...”
Ve zuhûruhum. “Sırtlarına yapıştırılacak.”

Âyet-i kerîmede böyle bildiriliyor. Onlar öyle azap olacaklarmış. O altınlar, gümüşler cehennem ateşinde kor haline getiriliyor...

Hani demiri ocağa sokuyorsun, ne oluyor?

Kıpkırmızı oluyor.

Daha daha daha ısıtırsan ne oluyor?

Beyazlaşıyor.

Tutabilir misin?

“Hafazanallah, hocam öyle şey olur mu? Ocaktan çıkmış, kıpkırmızı, kor hâle gelmiş ateş tutulur mu?”

Onlar kızdırılacak; alınlarına, yanlarına, sırtlarına yapıştırılacak ve onlara denilecek ki;

هَذَا مَا كَنْزْتُمْ لِأَنْفُسِكُمْ فَذُوقُوا مَا كُنْتُمْ تَكْنِزُونَ

Hâzâ mâ kenezüm li-enfûsikûm fe-zûkû mâ küntüm teknizûn. “İşte bunlar, dünyadayken dinî vazifeleri yapmayıp da biriktirdiğiniz, yanınızda alıkoyduğunuz, cimrilik pintilik yaptığınız mallarınız. Hadi bakalım, şimdi yaptığınız cimriliklerin cezasını tadın!”⁸

Bu dinar ve dirhem eski ümmetleri böyle aldattı, böyle helâk etti. Allah yoluna sarf etmediler; hem dünyada bela buldular hem âhirette cezaya çarpılacaklar, cehenneme atılacaklar, yanacaklar.

“Sizi de helâk edecek!”

Neden?

Biz de Âdemoğluyuz. Biz de aynı topraktanız. Bizim de yapımız öyle. Bizim de nefsimiz var, şeytan var, cimriliğimiz var. Biz de cimrilik edersek, biz de vazifelerimizi yapmazsak, biz de parayı vermezsek, biz de Allah yoluna sarf etmezsek bu paralar bizi de helâk eder!

Niye söylüyor Peygamber Efendimiz?

⁸ 9/Tevbe, 35.

O tehlikeye düşmeyelim; hayırlarımızı, hasenâtımızı yapalım diye.

Hz. Ali Efendimiz beytûlmâlin paralarına bakıp ağlarmış ve dermiş ki;

“Beni kandırmayın, beni cezbetmeyin, bana şirin görünmeyin; gidin benden gayrisini kandırın!”

Rabia-ı Adeviyye, hoşuma gidiyor, rahmetli hatun, meşhur bir evliyâ, meczup hatun. Hızlı hızlı, koşa koşa gidiyormuş. Tabii böyle gidince insan ne sanır? Yumrukları sıkılmış, koşarak gidiyor. Hasan-ı Basrî de ona takılmayı severmiş, *rahmetullahi aleyh*. Hasan-ı Basri de tâbiînin en büyük alimlerinden. Demiş ki;

“Ey cennetlik hatun, yumruklarını sıkmışsın, nereye gidiyorsun bakalım?”

Ona takılmış. O yaşlı, bu da ona takılıyor.

Demiş ki;

“Ya Hasan, elime iki tane dinar geçti, birisini bir elime aldım, birisini bir elime aldım. Bunlar bir araya gelirse birleşirler, bana fitne hazırlarlar. İkisini birbirinden ayırdım, infak etmeye gidiyorum.”

Yan yana getirmekten korkuyor.

Yan yana getirmek neyi sembolize ediyor?

Biriktirmeyi sembolize ediyor.

İki altın yan yana geldi mi fitne hazırlarlarmış, sahibini kandırırlarmış.

“İki tane oldu ya; dört tane olsa daha iyi olur! Sekiz tane olsa daha daha daha iyi olur! On altı tane olsa daha daha daha daha iyi olur!” diye, insan bu sefer biriktirmek ister.

“Senin ne kadar altının oldu?”

“Otuz iki tane.”

“Senin?”

“Altmış dört tane.”

“İyi be, seninki daha çokmuş...”

Böyle gider bu iş, yarış başlar.

“O zengin şöyle yaptı, bu zengin böyle yaptı. Onun evi şöyle, bunun evi böyle. Onun evinde havuz var, bizim havuzumuz onunkinden küçük. Onun otomobili yeni, bizimki eski model...”

“Onun karısı boynuna neler almış, sen bana hiç almıyorsun!”

Kadın kocasına ağlar.

“İŖte aldım ya hanım, iŖte bu boynundakiler, kolundakiler yetmiyor mu?”

“Ama onunkiler daha güzel.”

Böyle gider bu iŖ... Bunun sonu yok...

Mcevherâtın sonu yok. Mcevherâttan da doydum mu, tatmin oldum mu; bileklerde, boyunda takılacak mcevherât yeri kalmadı mı bu sefer ne baŖlar, bilin bakalım?

Bilemezsiniz, ben biliyorum ama siz bilemezsiniz.

Ne baŖlar?

Antika merakı baŖlar. İki paralık Ŗeylere milyarlar verilir. “Efendim, bu ressam filancanın tablosuymuŖ.” İki yüz milyar! Ya iki yüz milyar ver bana da kaç tane fakirin yüzü gülsün. Ressamın birisi bir at resmi yapmıŖ, it resmi yapmıŖ; o tablo Ŗu kadar para. Bu bilmem kimden kalma, Çar Deli Petro’nun yırtık pabucu; antika, Ŗu kadar para. Antika merakı baŖlar. Onun da dibi ve sonu yok. Artık ne kadar paran varsa gider; sona kadar gider, ona para filan yetmez.

Ne doldurur bu insanoğlunun gözünü?

Toprak doldurur.

Lev kâne libni Âdeme vâdiyâni min zeheb. “Bu insanoğlunun iki vadi dolusu altını olsa.”

“Üçüncü vadiyi yapmaya, doldurmaya kalkışır.”

“Ve insanoğlunun gözünü, karnını ancak toprak doldurur.”

Toprağa girince, eti çürüyünce, gözleri akınca, göz çukurlarına toprak dolunca, gözleri o zaman dolar.

Bunlar kimler içindir?

Gafiller, cahiller, gayrimüslimler, münafıklar, fâsıklar içindir.

Mü'minler dinarın dirhemin fitne olduğunu bilir, ikisini yan yana koymaz, hakka sarf eder; sevap kazanır. Cami yaptırır, Allah yoluna sarf eder, İslâm için çalışır, çabalar, uğraşır; sevapları kazanır.

Allah bizi dinarın dirhemin kurbanı etmesin, kölesi etmesin; hayır yapmaktan geri bırakmasın, sevgili kardeşlerim!

إِنَّ هَذَا الْقُرْآنَ صَعْبٌ مُسْتَصَعَبٌ لِمَنْ كَرِهَهُ، مُيَسَّرٌ
 لِمَنْ تَبِعَهُ؛ وَإِنَّ حَدِيثِي صَعْبٌ مُسْتَصَعَبٌ لِمَنْ
 كَرِهَهُ، مُيَسَّرٌ لِمَنْ تَبِعَهُ. مَنْ سَمِعَ حَدِيثِي، فَحَفِظَهُ
 وَعَمِلَ بِهِ، جَاءَ يَوْمَ الْقِيَامَةِ مَعَ الْقُرْآنِ؛ وَمَنْ تَهَاوَنَ
 بِحَدِيثِي فَقَدْ تَهَاوَنَ بِالْقُرْآنِ، وَمَنْ تَهَاوَنَ بِالْقُرْآنِ
 خَسِرَ الدُّنْيَا وَالْآخِرَةَ.

*Inne hâze'l-Kur'âne sa'bun müstas'abun li-men kerihêhû müyesserun li-men tebi'ahû ve inne hadîsî sa'bun müstas'abun li-men kerihêhû müyesserün li-men tebi'ahû men semia hadîsî fe-hafizahû ve amile bihî câe yevme'l-kiyâmeti mea'l-Kur'âni ve men tehâvene bi-hadîsî fekad tehâvene bi'l-Kur'âni ve men tehâvene bi'l-Kur'âni hasire'd-dünyâ ve'l-âhirete.*⁹

[“Bu Kur'ân-ı Kerîm Kur'an'dan hoşlanmayana nâhoş gelir, zor gelir, içinden zor sanır. Kur'an'a tâbi olanlara, ‘Ben

⁹ Ali el-Muttakî, *Kenzu'l-ummâl*, I, 550, r. 2467; Ali el-Muttakî, *Kenzu'l-ummâl*, I, 551, r. 2468; İbn Hacer, *Lisânü'l-mîzân*, VI, 258, r. -1; Zehebî, *Mîzânü'l-i'tidâl*, V, 372, r. -1.

Kur'an'ın emrindeyim, Kur'an'ın izindeyim.' diyenlere de kolaylaştırılır. Benim hadîs-i şerîflerim de sevmeyene zor gelir. 'Ben Resûlullah'ın sünnetine uyacağım.' diyenlere, tâbi olanlara da kolaylaştırılır, yol açılır, rahatlıkla yapar. Kim benim hadisimi dinlerse, ezberlerse, hatırında tutarsa, o öğrendiği hadisi uygularsa kıyamet gününde Allah'ın huzuruna Kur'ân-ı Kerîm'le beraber gelir. Kim benim hadisimi hafife alırsa, aldırmasa, umursamazsa Kur'an'ı hafife almış olur. Kim de Kur'an'ı hafife alırsa dünyası âhireti hüsrana uğrar, iki cihanda mahvolur, perişan olur.”]

Bu hadîs-i şerîf tam benim söyleyeceğim şeyler, size söylemek istediğim konu.

Peygamber Efendimiz *sallallahu aleyhi ve sellem* buyuruyor ki;

“Bu Kur'ân-ı Kerîm.” *Sa'bun*. “Zordur.”

Kur'ân-ı Kerîm zordur.

Kur'ân-ı Kerîm kolay mı?

Okuması zor, ezberlemesi zor, anlaması zor, tefsiri zor.

İnne hâzâ'l-Kur'âne sab'un. “Zordur. Müstas'abun. “Zor gelir. İnsan zor sanır.”

Kime?

Li-men kerihêû. “Kur'an'dan hoşlanmayana nâhoş gelir, zor gelir, içinden zor sanır.”

Kur'ân-ı Kerîm öğrenilmeyecek, yaşanılmayacak gibi gelir.

Kur'an bilir misin?

“Hocam çok zor, öğrenemiyorum. Harfleri eciş bücüş, kargacık burgacık, eğri büğrü, noktalı, altında üstünde noktalar vesaire, bir şeyler, bir şeyler... *Cim* karnında bir nokta, *ayn*'ın ağzı açık, *tı* ona benzer, *zı* bir direkli, *zı* ona benzer... Zor hocam.”

Sana zor geliyor. Âşık olsan, sevsen zor gelmez.

Mısır piramitlerindeki hiyerogliflerin yazılarını Avrupalılar nasıl çözmüşler? Boğazköy'deki, Hatuşaş'taki harabelerdeki Hititliler'in yazılarını nasıl çözüyorlar? Azmedince alfabesi bilinmeyen, kitabı bilinmeyen dilleri nasıl çözüyorlar?

Bu Allah'ın kelâmı! Bu Kur'ân-ı Kerîm sevmeyen insana ağır, zor gelir.

Müeyesserun li-men tebi'ahû. “Kur'an'a tâbi olanlara, ‘Ben Kur'an'ın emrindeyim, Kur'an'ın izindeyim.’ diyenlere de bu Kur'an ilmi kolaylaştırılır.”

Ona da kolay gelir. Tereyağından kıl çeker gibi kolay gelir.

Ve inne hadîsî. “Benim hadîs-i şerîflerim de...” diyor Peygamber Efendimiz; *sa'bun müstas'abun li-men kerihêhû.* “Zordur. Sevmeyene, hoşlanmayana bu hadisler zor, ağır gelir.”

“Yahu bırakalım hadisleri...”

Şimdi birçok kimse var, hadislerden kaytarmak istiyorlar.

f. Hadisler Detayı Öğretiyor, Tam İslâm'ı Öğretiyor

Neden?

Hadisler detayı öğretiyor. Detayı öğrenince tam İslâm'ı öğreniyor; tam tarif edilmiş İslâm'ı yapmak zor geliyor. Tarif edilmemiş olsa, boşluk kalsa o boşluğa göre koca göbeği ile gezecek. Ama İslâm'ın tarifi

tam olunca ona tam uyması lazım; uymayınca iyot gibi açığa çıkıyor. Bunu kimya bilenler bilir. O zaman açığa çıkıyor. Hadîs-i şerîfte tarif edilen tam Müslümanlığa uyamayınca bu sefer hadis zor geliyor.

Neden?

Peygamber Efendimiz ne buyurmuş?

“Bu dinar ve dirhem sizden önceki ümmetleri helâk etti, sizi de helâk edecek.” buyurmuş.

Hadi bakalım, gel bu paralardan vazgeç. Bu hadis olmasaydı şimdi ben ne güzel paraları toplayacaktım, yığacaktım, dolara çevirecektim, marka çevirecektim, bankaya koyacaktım, repo yapacaktım, bir senede şu kadar arttıracaktım, paraları şuraya koyacaktım, ondan sonra Bodrum’da, Marmaris’te, yazlıkta, Göçek koyunda, kotralarda gezecektim ya... Tam çıktı hadîs-i şerîf, şimdi bana “bu paraları harca” diyor. Gördün mü, sıkıştırıyor.

“Benim hadîs-i şerîflerim” diyor Peygamber Efendimiz, “hoşlanmayana zor gelir, zordur.”

Müyesserün li-men tebi'ahû. “Ben Resûlullah’ın sünnetine uyacağım, okuyayım bakayım şu hadislerini...’ diyenlere de, tâbi olanlara da kolaylaştırılır, yol açılır, rahatlıkla yapar.”

“Elhamdülillah, Resûlullah Efendimiz’in şu sünnetini de yaptım, bunu da yaptım, şu da nasip oldu... Elhamdülillah, çok şükür yâ Rabbi! Ramazan’da umre de nasip oldu. Ramazan’ın son on gününde itikâf da nasip oldu, elhamdülillah!”

Neden?

Aşkı var, şevki var; Allah, Peygamber Efendimiz’in sünnetine tâbi olmasını, gitmesini kolaylaştırıyor, muhterem kardeşlerim.

Men semia hadîsî. “Kim benim hadisimi dinlerse...”

Siz ne yapıyorsunuz şimdi?

Hadis dinliyorsunuz.

Kimden dinliyorsunuz?

Ben kitaptan okuyorum, siz dinliyorsunuz.

“Kim benim hadisimi dinlerse...”
buyuruyor Peygamber Efendimiz.

Siz dinliyorsunuz.

Fe-hafizahû. “Ezberlerse, hatırında tutarsa, hıfzederse...”

Hoca ne demişti?

“Unuttum. Valla güzel bir şeyler söyledi, biraz da şaka yaptı arada, güldük müldük... O perşembe akşamı camide neler söyledi ya? Unuttum ya...”

İnsan unutuyor. Ben kendimi yokluyorum, arkadaşlara da söylüyorum, mesela bir şeyi konuşuyoruz; ne demişti, unutuyorum.

Ne yapmak lazım?

Can kulağıyla dinlemek lazım!

Hani profesörlerin dalgınlığı meşhur ya... Profesör dalgın olurmuş. Benim gibi gözlüklü, ondan sonra dalgın... Bastonunu unutmuş, şemsiyesini unutmuş.

“Profesör, şemsiyesini koyarken unuttur.”
diyorlar.

Ne demek?

Nereye koyduğunun farkında değil. Akli başka yerdeyken Őemsiyeyi bir yere bıraktı ama koyarken nereye koyduğunun farkında değil. Koyarken nereye koyduğunu bilse sonra nereye koyduğunu hatırlayacak, alacak. Daha koyarken unuttur. “Ararken unutmaz, başında unuttur.” diyorlar.

İnsan can kulağıyla dinlerse başından öğrenir, hatırında kalır. Sonra, can kulağıyla dinlemeye alışan bir insan bir Şeyi hatırında tutmaya alışır. Biz Şimdi böyle bir alışkanlık içinde değilsek unutturuz. Ama mesela biletçi; otobüse giren insanın, kimin bilet aldığını, kimin almadığını biliyor. “Őuna bilet kesmiŐtim, őuna bilet kesmiŐtim...” Önünden binlerce insan geŐse bile, mesleği o olduğundan, dikkat ettiğinden biliyor. Dikkat etti mi insan, hatırında kalır. Dikkatli dinlemezse daha dinlerken unuttuyor, dikkatli dinlemediği için.

Anlatabiliyor muyum?

Ashâbı Peygamber Efendimiz’i nasıl dinlerlerdi?

Başlarının üstüne kuş konmuş gibi dinlerlerdi. Sanki [başının üstünde] bir kuş var, uçacak, “Aman uçmasın!” gibi öyle dinlerlerdi, can kulağıyla dinlerlerdi. Ne diyorlar, bak; “Resûlullah Efendimiz şöyle buyurdu, Resûlullah Efendimiz böyle buyurdu...” diye söylüyorlar.

Bence bunun -sebepleri çoktur da- iki sebebi var:

Bir; can kulağıyla dinliyorlardı, canla başla dinledikleri için hatırında kalıyordu.

İki; hafızaları yıpranmıyordu, eskimiyordu.

Bizim hafızalarımız eskiyor, yıpranıyor.

Nereden yıpranıyor?

Bir kere her gün on tane gazete okuyoruz. Bir gazete yetmiyor, on tane gazete okuyoruz. Makaleleri okuyoruz, haberleri okuyoruz, oraya bakıyoruz, buraya bakıyoruz, vs. vs. Bunların hepsi, buna bir bayt desek, kompüterdeki/bilgisayardaki bilgi birimi olarak hafızamıza kaç kilobayt yük yükleniyor. Unutuyoruz, yıpranıyor.

Onlar öyle değildi; sırf Resûlullah'a bakıyorlardı, âşikça bakıyorlardı, sâdikâne bakıyorlardı, can kulağıyla dinliyorlardı. Bir de, başkasına anlatmak üzere dinliyorlardı. Mesela iki ortak, hurma bahçesi var; birisi hurma bahçesinde çalışıyordu, ötekisine diyordu ki; “Sen bugün Peygamber Efendimiz'e git, ben hurmaları sularım; ama iyice dinle, bana akşam anlat.” O, arkadaşına anlatacağım diye dinliyordu. Ertesi gün de o gidiyordu, berikisi hurmayı suluyordu, o ona anlatıyordu. Başkasına anlatmak için dinleyen hatırında tutar.

“Hocam, ben öyle de yapsam böyle de yapsam hatırımda tutamıyorum.”

Böyle diyen de olabilir içinizde, değil mi?

Bu da normal.

“Ne yapsam hocam hatırımda tutamıyorum, unutuveriyorum.”

Onun da çaresi var: Al sana kalem, al sana kâğıt. Yaz mübarek... Yazarsın, olur biter.

el-İlmü saydun ve'l-kitâbetü kaydun.
“İlim avdır, avlanmaktır; yazmak da avı bağlamaktır.”

Yazdın mı avı bağlamış olursun. Hoşuna mı gitti hadis, yaz. Hoşuna giden hadisi yaz, başkasına söyle.

Yanında bir defterin olsun. -Bugün defteri yanıma aldım, size biraz fiyaka yapayım. Her zaman yanımda değil işin doğrusu... Eğri oturup doğru konuşmak lazım.- Şöyle bir defter al yanına, kalem de al, -o da var bugün-yaz.

Bak bu kitap bizim Gümüşhâneli Hocamız'ın hadis kitabıdır. Bu tarafta Arapçası var, bu tarafta tercümesi var. Ben orayı kapattım, oraya bakmıyorum artık; Arapça biliyorum, buradan okuyorum. Ama bu tarafta tercümesi var.

Bu tercüme nasıl meydana gelmiş?

Sizin gibi bir benî Âdem, cin filan değil... Hani “İn misin, cin misin?” diyor, o da diyor ki; “Yok, ne inim ne cinim, senin gibi bir benî Âdemim.” diyor ya... Sizin gibi bir benî Âdem, Abdülaziz Hocamız, benim gibi bu hadisleri okurken yazmış da tercümeler onlar.

Tamam mı?

Demek ki yazınca oluyor, hem de kitap bile oluyor. Ağzından çıktığı gibi hızlı hızlı yazmış, çabuk çabuk yazmış, burada tercümesi var. Abdülaziz Hocaefendimiz'in tercümesi. Abdülaziz Hocaefendimiz bu tercümeyi oturup yazmadı. Ama okudu, bir talebesi yazdı; olmuş bir kitap, şimdi karşımızda duruyor.

Demek ki bir çare de neymiş?

Yazmakmış.

Ebû Hüreyre *radıyallahu anh* unutmayayım diye Peygamber Efendimiz'in hadîs-i şerîflerini yazardı. Yazmak da bir çaredir.

Şimdi yazmaktan daha kolay aletler çıktı; al sana alet... Ne kalem var, ne defter var; işte şimdi gidecek, Esad Hoca ne konuştuysa evdekilere dinletecek. Buna da “teyp” derler. Bir de şurada bir alet var, üç ayaklı, ona da “video kamera” derler. Bak, hepsi var. İlim öğrenmek için her türlü imkân var.

“Kim benim hadisimi dinlerse, duyarsa...” *Fe-hafızahû*. “Ezberlerse...”

Demek ki biraz çalışacaksınız, hatırunuzda tutacaksınız.

Ne olur?

Ve amile bihî. “O öğrendiği hadisi uygularsa, onunla amel ederse...”

Biz şimdi dinarın dirhemin düşman olduğunu bildik; -yarın- hayır yapacağız. Yoksa kuru kuruya dinle, ondan sonra paralar cepte dursun; olmaz. İlmîyle âmil olacak.

Câe yevme'l-kıyameti. “Kıyamet gününde gelir.” *Mea'l-Kur'âni.* “Allah'ın huzuruna Kur'ân-ı Kerîm'le beraber gelir.”

Kıyamet gününde iyi bir arkadaşıla, Kur'ân-ı Kerîm'le beraber gelir.

Ve men tehâvene bi-hadîsî. “Kim benim hadisimi hafife alırsa, aldırmasa, umursamazsa...” *Fe-kad tehâvene bi'l-Kur'âni.* “Kur'an'ı hafife almış olur.”

Allah Allah... Peygamber Efendimiz'in hadisini hafife alan Kur'an'ı hafife almış olur, Kur'an'a aldırılmamış olur.

Neden?

Çünkü Peygamber Efendimiz aslında bize Kur'ân-ı Kerîm'i anlatıyor. Kur'ân-ı Kerîm'in mânasını bize öğretiyor. Kur'an'ı en iyi bilen, Peygamber Efendimiz. Kur'an'ı en iyi anlatan, Peygamber Efendimiz. Kur'an'ı en iyi yaşayan, hayatına en iyi tatbik eden, Peygamber Efendimiz. Binâenaleyh, biz hadis öğrenince ne öğrenmiş oluyoruz?

Resûlullah'ta Kur'an yaşayışını öğrenmiş oluyoruz. Resûlullah'ın Kur'ân-ı Kerîm'i nasıl yaşadığını öğrenmiş oluyoruz.

Onun için, hadîs-i şerîfi küçümseyen Kur'an'ı küçümsemiş olur, onu hafife almış olur.

Ve men tehâvene bi'l-Kur'âni hasire'd-dünyâ ve'l-âhirete. “Kim Kur'an'ı hafife alırsa dünyası âhireti hüsrana uğrar.”

İki cihanda mahvolur, perişan olur.

Onun için, biz hadîs-i şerîf müslümanınız. Hadîs-i şerîfe bağlı müslümanız. Ehl-i sünnet ve'l-cemaatiz.

Ne demek bu?

Peygamber Efendimiz'in sünnetine sarılmışız, Kur'ân-ı Kerîm'in yolunda

yürüyoruz. Öyle müslümanız. Her işimizi Kur'ân-ı Kerîm'e uydurmaya çalışıyoruz. Kur'ân-ı Kerîm ne diyorsa, Peygamber Efendimiz'in hadîs-i şerîfleri ne buyuruyorsa öyle yapacağız, öyle yapacaksınız. Öyle yaparsak kıyamet gününde Allahu Teâlâ hazretlerinin huzuruna Kur'ân-ı Kerîm'le gideceğiz, Kur'ân-ı Kerîm yoldaşımız olarak gideceğiz. Kim böyle yapmazsa dünyası âhireti mahv u perişan olacak.

Allah bizi Kur'ân-ı Kerîm'den ayırmasın. Peygamber Efendimiz'in sünnet-i seniyyesinden, yanından, komşuluğundan ayırmasın. Cennetiyle cemaliyle müşerref eylesin.

Prof. Dr. Mahmud Es'ad COŞAN

16 Zilka'de 1416 / 04.04.1996

[Bütün HADİS DERSLERİ'ne PDF olarak ulaşmak için tıklayınız.](#)

